
Algemene termijnenwet

Wet van 25 juli 1964, houdende berekening van termijnen in verband met de zaterdag, de zondag en algemeen erkende feestdagen

Artikel 1

1. Een in een wet gestelde termijn die op een zaterdag, zondag of algemeen erkende feestdag eindigt, wordt verlengd tot en met de eerstvolgende dag die niet een zaterdag, zondag of algemeen erkende feestdag is.
2. Het vorige lid geldt niet voor termijnen, bepaald door terugrekening vanaf een tijdstip of een gebeurtenis.

Artikel 2

Een in een wet gestelde termijn van ten minste drie dagen wordt, zo nodig, zoveel verlengd, dat daarin ten minste twee dagen voorkomen die niet een zaterdag, zondag of algemeen erkende feestdag zijn.

Artikel 3

1. Algemeen erkende feestdagen in de zin van deze wet zijn: de Nieuwjaarsdag, de Christelijke tweede Paas- en Pinksterdag, de beide Kerstdagen, de Hemelvaartsdag, de dag waarop de verjaardag van de Koning wordt gevierd en de vijfde mei.
2. Voor de toepassing van deze wet wordt de Goede Vrijdag met de in het vorige lid genoemde dagen gelijkgesteld.
3. Wij kunnen bepaalde dagen voor de toepassing van deze wet met de in het eerste lid genoemde gelijkstellen. Ons besluit wordt in de *Nederlandse Staatscourant* openbaar gemaakt.

Artikel 4

Deze wet geldt niet voor termijnen:

- a. omschreven in uren, in meer dan 90 dagen, in meer dan twaalf weken, in meer dan drie maanden, of in een of meer jaren;
- b. betreffende de bekendmaking, inwerkingtreding of buitenwerkingtreding van wettelijke voorschriften;
- c. van vrijheidsbeneming.

Artikel 5

Op in een algemene maatregel van bestuur gestelde termijnen zijn de artikelen 1-4 van overeenkomstige toepassing, tenzij bij algemene maatregel van bestuur iets anders is bepaald.

Artikel 5a

Deze wet is mede van toepassing in de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

Artikel 6

Deze wet kan worden aangehaald als: Algemene termijnenwet.

Artikel 7

1. Deze wet treedt in werking met ingang van 1 april 1965.
2. Zij kan voor termijnen, gesteld in door Ons, door plaatsing op een daartoe door Ons aangehouden lijst, aangewezen wetten en algemene maatregelen van bestuur, op door Ons te bepalen eerdere tijdstippen in werking treden.

Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering

Artikel 64

1. Geen exploit mag worden gedaan tussen acht uur 's avonds en zeven uur 's ochtends.
2. Evenmin mag een exploit worden gedaan op een zondag of een algemeen erkende feestdag. Indien de laatste dag van de termijn, waarbinnen het exploit kan worden gedaan, op een zondag of een algemeen erkende feestdag valt, kan het exploit de daarop volgende dag worden gedaan.
3. De voorzieningenrechter of, in kantonzaken, de kantonrechter van het gerecht, waarvoor bij dat exploit wordt gedagvaard of opgeroepen, en in alle andere gevallen de voorzieningenrechter van de rechtbank binnen het rechtsgebied waarvan het exploit wordt uitgebracht, kan, in afwijking van het eerste en tweede lid, verloop verlenen het exploit uit te brengen op alle dagen en uren.

Algemene slotbepaling (1077 Rv)

Artikel 1077 Rv. Algemene slotbepaling

1. De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de termijn gesteld in de artikelen 443, eerste lid, eerste zin, en 479g, tweede lid.
2. Voor de toepassing van de Algemene termijnenwet worden de termijnen, gesteld in de artikelen 114 tot en met 116, als termijnen in de zin van artikel 1, tweede lid, van die wet aangemerkt. (Kei wetgeving)
3. Onder algemeen erkende feestdagen worden in dit wetboek verstaan de in artikel 3 van de Algemene termijnenwet als zodanig genoemde en de bij of krachtens dat artikel daarmede gelijkgestelde dagen.

Artikel 2031 boek 7A Algemene slotbepaling BW boeken 1-7a

- 1 De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de termijnen, gesteld in de artikelen 280, onder b, en 281, tweede lid van Boek 1 en 252 van Boek 3, alsmede in titel 10 van Boek 7, met uitzondering van de termijnen gesteld in artikel 686a, lid 4, van Boek 7.
- 2 Onder algemeen erkende feestdagen worden in dit wetboek verstaan de in artikel 3 van de Algemene termijnenwet als zodanig genoemde en de bij of krachtens dat artikel daarmede gelijkgestelde dagen.

Algemene slotbepaling boek 8 BW

- 1 De Algemene termijnenwet is niet van toepassing op de termijnen gesteld in de afdelingen 2 van titel 5, 4 van titel 5, 2 van titel 10 en 4 van titel 10.
- 2 In de in het eerste lid genoemde afdelingen worden onder dag verstaan alle kalenderdagen met uitzondering van de Zondag, de Nieuwjaarsdag, de Christelijke tweede Paas- en Pinksterdagen, de beide Kerstdagen, de Hemelvaartsdag en de dag waarop de verjaardag van de Koning wordt gevierd.

De algemene termijnenwet in civiele zaken, hoe zit dat ook weer

De Algemene Termijnenwet, hierna te noemen ATW, die 1 april 1965¹ werd ingevoerd in verband met het invoeren van de vrije zaterdag levert bijna 64 jaar na haar invoering nog altijd regelmatig In september 2017 moest de Hoge Raad er nog eens aan te pas komen: zoals tegenwoordig gebruikelijk werd het arrest² van een aantal mooie rekenvoorbeelden voorzien. Het is dan des te schokkender het arrest van Het Hof Den Bosch³ te lezen van 13 maart 2018: de Hoge Raad spelt het uit, en dan nog wordt de termijn fout berekend door de appellant. In een recent arrest van het Hof Arnhem-Leeuwarden⁴ wordt een forse schuiver van de Utrechtse voorzieningenrechter hersteld, maar het baat de beslaglegger niet omdat het Hof inhoudelijk beoordeelt..

Er is weinig literatuur over deze wet. Eind 1964 verscheen er een uitgebreid beschouwend artikel (september-december nummers van de toenmalige Gerechtsdeurwaarder, niet de verwarren met De gerechtsdeurwaarder die sinds 2008 verschijnt) van de hand van mr Dr. M. Teekens, alstoen hoofdredacteur van de gerechtsdeurwaarder en adviseur van de toenmalige KvG, de voorganger van de KBvG. Deze nadere beschouwing is een ingekorte, geactualiseerde bewerking van die publicatie met commentaar.

De bewerkte tekst is cursief opgenomen, de aanvullingen vanwege de bewerker niet.

♦

'...de handelingen der partijen zijn gebonden aan bepaalde termijnen opdat aan ieder nodige tijd verzekerd zij' (R. van Boneval Faure)

In zijn 'Hoofdstukken van Burgerlijke Rechtsvordering' geeft Star Busmann aan waarom zijns inziens vaste vormen en termijnen in elke procesorde tot zekere hoogte onmisbaar zijn. 'Ze zijn nodig' – aldus deze auteur – 'ter voorkoming van overrompeling van de ene partij door de andere, ter bevordering van een regelmatige afwikkeling van het geding, ter beteugeling van rechterlijke willekeur, mitsdien ter bevordering van de deugdelijkheid der rechtspleging'.

Even verder geeft Star Busmann een definitie van het begrip termijn: 'Termijnen zijn tijdsbepalingen, vastgesteld voor het verrichten van sommige handelingen tot de burgerlijke rechtsvordering betrekkelijk.

Zij duiden de tijd aan, waarbinnen de handelingen niet mogen of wel moeten geschieden en dienen om aan de partijen de gelegenheid te geven zich te beraden of maatregelen van voorbereiding te treffen dan wel om haar te dwingt tot spoedig handelen (...)'. In deze omschrijving vindt men ook het motief voor het vaststellen van termijnen terug, dat van Boneval Faure in het aan de kop van dit artikel vermelde citaat voor ogen stond: *'(...) opdat aan ieder de nodige tijd verzekerd zij...'*

Het is met name dit facet dat het leidmotief vormt van de wet van 25 juli 1964, houdende berekening van termijnen in verband met de zaterdag, de zondag en de algemeen erkende feestdagen, en welke wet kan worden aangehaald als: Algemene termijnenwet. Zoals uit de MvT blijkt was de onmiddellijke aanleiding tot het wetsontwerp de behoefte aan een voorziening in de gevolgen, die de gehele vrije zaterdag heeft voor het rechtsverkeer.

Gezien de ervaringen, die met de vrije zaterdag zijn opgedaan, moet worden geconstateerd – aldus de MvT – dat een normaal rechtsverkeer op die dag sterke belemmeringen ondervindt. De MvT overweegt dan verder, dat de gevolgen van de verkorting van de werkweek moeten worden opgevangen door vergroting

¹ Kamerstuknummer 7112

² Hoge Raad 1 september 2017 ECLI:NL:HR:2017:2225, NJ 2017/337.

³ Gerechtshof 's-Hertogenbosch 13 maart 2018, ECLI:NL:GHSHE:2018:1112.

³. Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 6 november 2018, ECLI:NL:GHARL:2018:9712.

van de prestatie op de overblijvende werkdagen, derhalve door opvoering der productiviteit. Dit geldt – zo vervolgt de MvT – in beginsel ook voor het rechtsverkeer. 'Er is echter' – en hier komt de leidende gedachte van het wetsontwerp naar voren – 'voor wat de wettelijke termijnen betreft, mede een andere factor dan die van de productiviteit in het geding. Door de inkrimping van de werkweek ondergaan de termijnen nl., vooral als de laatste dag van een termijn, waarbinnen een handeling moet geschieden, op een zaterdag valt, materieel een verkorting, die tevens een vermindering is van de rechten van degene, te wiens behoefte de termijn is geschreven.'

Daarom is bij de ATW een regeling getroffen voor op zaterdag eindigende termijnen. Daar het echter ongerijmd zou zijn alleen voor de zaterdag als laatste dag van een termijn een regeling te treffen en geen aandacht te besteden aan de invloed van zon- en feestdagen, indien deze aan het einde van een termijn optreden, is in de algemene termijnenwet vastgesteld, dat de regeling voor termijnen, eindigende op een zaterdag, eveneens geldt voor termijnen, welke eindigen op een zon- en feestdag. De onderhavige wet beoogt dus, zoals wij zagen, eigenlijk hetzelfde wat vooral van Boneval Faure als de zin van het stellen van termijnen zag nl. 'ieder de nodige tijd te verzekeren'. De 'nodige' tijd, die vooral door inkrimping van de werkweek wellicht niet meer voorhanden zou zijn, wanneer een termijn op een zaterdag eindigt. Dit wat de algemene strekking van de wet betreft.

Let op: de ATW grijpt in bij het eindigen van termijnen, niet bij het beginnen. Het gegeven dat een beveltermijn op grond van 439 Rv begint op zaterdag is niet relevant, het gaat om de dag waarop de termijn eindigt.

Heeft de ATW op alle termijnen in ons recht betrekking?

De ATW wil in principe een regeling geven voor alle **in een wet gestelde termijnen**. Volgens de MvT vormen de artikelen 1-4 tezamen een reeks bepalingen, die beogen te gelden voor alle termijnen in wetten in formele zin: 'Uiteraard kan in die wetten vrijelijk van deze wet worden afgeweken, zodat de bedoelde bepalingen alleen het karakter hebben van voorschriften en wetsduiding. Zij bieden het juist voor een materie als de onderhavige belangrijke voordeel, dat zij de uniformiteit voor het wettenrecht bevorderen'. In artikel 5 worden de eerste vier artikelen ten slotte van overeenkomstige toepassing verklaard op in algemene maatregel van bestuur gestelde termijnen, 'tenzij bij algemene maatregel van bestuur iets anders is bepaald'.

Een tijdens de parlementaire behandeling ingediend amendement om artikel 5 aldus te lezen, dat de artikelen 1-4 van overeenkomstige toepassing zijn 'op de krachtens de wet gestelde termijnen, tenzij het betrokken voorschrift anders bepaalt', kon het Staatsblad niet bereiken. Dit amendement had de strekking de wetsduiding inzake berekening van termijnen, neergelegd in de algemene termijnenwet, algemeen te doen gelden en daarmee de rechtsgelijkheid te bevorderen. De minister heeft zich echter van het begin af aan op het standpunt gesteld, dat de ATW zich moet beperken tot termijnen in de wetten en algemene maatregelen van bestuur.

De wet geldt dus niet voor producten van wetgeving van de centrale overheid en evenmin voor de wetgeving van de lagere corporaties: Provincies, Gemeente, Waterschappen, SER, Bedrijfslichamen, NOvA, KBvG, etc.

Funke (Prof. A.P. Funke, hoogleraar burgerlijk recht, NJB 8 en 15 februari 1964) attendeerde erop, dat evenmin onder de gebruikte term 'een wet' vallen het statuut, de grondwet, verdragen (en EU-Verordeningen, bew). Daarentegen vallen onder die term wel uitvoeringswetten van verdragen, 'zodat de algemene termijnenwet van toepassing zal zijn op de in die wetten gestelde termijnen. De algemene termijnenwet geldt evenmin voor uniforme wetten, gebaseerd op de

verdragen, omdat Nederland uniforme wetten niet eenzijdig van inhoud kan doen veranderen.

In de wet, houdende aanpassing aan de algemene termijnenwet van enkele wetten – hierna kortheidshalve 'aanpassingswet' te noemen – is dan ook bepaald, dat de algemene termijnenwet niet van toepassing is op de termijnen gesteld in de titels VI en VII van het eerste boek van het wetboek van koophandel (wissel en chéquerecht). Dit betekent dus dat de zaterdag blijft buiten definitie van 'wettelijke feestdagen' in de artt. 171a en 229b bis WvK. Aan de MvT op de aanpassingswet ontlent wij hieromtrent het navolgende: 'In de artikelen van het wetboek van koophandel 171 en 171a voor de wissel, 176 voor het orderbriefje en 229b en 229b bis voor de chèque worden nadere regelen voor in werkdagen uitgedrukte termijnen, welke o.a. indien de laatste dag een wettelijke feestdag, de zondag daaronder begrepen is, de termijnen verlengen tot de eerstvolgende werkdag. De bewuste bepalingen zijn ontleend aan de bij verdrag vastgestelde eenvormige wetten voor het recht van de wissel en het orderbriefje en het chéquerecht. Weliswaar heeft Nederland met betrekking tot de voorschriften voor de berekening van de termijnen een voorbehoud gemaakt, doch dit voorbehoud laat slechts toe, dat in de nationale wetgeving een bepaalde werkdag wordt gelijkgesteld met een wettelijke feestdag(...)'. Dit maakt het niet mogelijk, gesteld als dat dit wenselijk zou zijn, voor de zaterdag hier een regeling, als voorzien in de algemene termijnenwet, te treffen.

Het wissel en chequerecht is een intussen bijna vergeten stuk wetgeving geworden. Tot in de jaren negentig werden nog vaak wissels geprotesteerd waarbij de protesttermijn van art. 143 heel nauw luisterende. Vaak is de discussie geweest of een dag er nu wel of niet onder viel gezien de uitsluiting onder de ATW. Nog altijd geeft Koophandel als Koningsdag aan de verjaardag des Konings, dus niet de dag waarop die wordt gevierd.

Het voorbehoud maakt het immers reeds dubieus elke zaterdag met een wettelijke feestdag gelijk te stellen. Bovendien echter is gelijkstelling van een zaterdag met een zon- en feestdag niet in overeenstemming met de Nederlandse maatschappelijke verhoudingen en ook niet met de strekking van de ATW. De gelijkstelling van de zaterdag met een wettelijke feestdag in de genoemde artikelen van het wetboek van koophandel heeft immers ten gevolge, dat bepaalde handelingen op de zaterdag niet meer mogen worden verricht.

Uit art. 1 van de ATW vloeit evenwel voort, dat een handeling op een zaterdag, tevens laatste dag van een termijn, niet behoeft te worden verricht...'

Zoals reeds gezegd, beoogt de ATW een regeling te geven voor alle in de wetboeken en alle andere wetten en alle algemene maatregelen van bestuur gestelde en te stellen termijnen (vet, bew).

Maar het zijn slechts voorschriften van wetsduiding, hetgeen veronderstelt, dat, waar dit nodig of wenselijk is, van de voorschriften wordt afgeweken. 'Dit betekent' – (citaat MvT) – 'dat het (wetsontwerp) zich niet leent voor onverkorte toepassing op bestaande wetten en algehele maatregelen van bestuur.

Een aantal daarin voorkomende termijnen zal immers moeten worden uitgezonderd. Andere redactionele voorzieningen om de formulering van een termijn bij de regels van het ontwerp aan te passen kunnen vereist zijn. Reeds bestaande voorschriften, die bijv. met het optreden van zon- en feestdagen in termijnen rekening houden, moeten vervallen of althans worden herzien. Hieruit volgt, dat alle bestaande wetten en algemene maatregelen van bestuur op dergelijke kwesties van aanpassing moeten worden gezien, een buitengewoon omvangrijke arbeid...' (zie de aanpassingswet ATW, kamerstuknummer 7113)

De hoofdregel van de ATW is neergelegd in art. 1, lid 1, dat luidt als volgt: 'Een in een wet gestelde termijn die op een zaterdag, zondag of algemeen erkende

feestdag eindigt, wordt verlengd tot en met de eerstvolgende dag, die niet een zaterdag, zondag of algemeen erkende feestdag is.'
*Deze bepaling is zonder meer duidelijk. Hetzelfde kan echter beslist niet gezegd worden van de uitzonderingsbepaling, vervat in het tweede lid van art. 1 : Het vorige lid telt niet voor termijnen, bepaald door terugrekening vanaf een tijdstip of een gebeurtenis'. Wat wordt daarmee bedoeld? Bij herlezing van de MvT: 'De overgrote meerderheid der in wettelijke voorschriften omschreven termijnen werken voor het toekomende. Zij beginnen te lopen vanaf het tijdstip waarop een bepaalde gebeurtenis plaats vindt en doen door het enkele tijdsverloop het door de wetgever gewilde gevolg intreden. Er zijn evenwel ook termijnen, die naar de omschrijving of naar de aard van het geval, dat zij op het oog hebben, uitgaan van een gebeurtenis, die nog moet plaats vinden en tot strekking hebben een tijdsverloop aan te geven, dat aan die gebeurtenis moet voorafgaan. Het is duidelijk, dat het geen zin heeft en zelfs verwarring kan wekken het eerste lid van het artikel op zulke termijnen toepasselijk te achten'.
Jammer genoeg heeft de MvT geen voorbeelden gegeven, die de wel zeer abstracte redenering kunnen concretiseren. De wetgever heeft er enkele benoemd in het huidige art. 1077 lid 2: de termijnen van dagvaarding ex art. 114-116 Rv. Niet in de wet genoemd maar wel duidelijk een voorbeeld is de termijn van aanplakking van de verkoopbiljetten van art. 465 Rv.*

De werking van art. 1 heeft soms een wel heel vreemd effect zoals art. 591 Rv dat op de termijn van lijfswang laat. Sinds de herziening van Rv in 2002 staat hier de toch wat vreemde bepaling 1 dag na betekening (geen bevel?). Als een exploit van betekening en bevel op vrijdag wordt betekend begint de termijn op zaterdag te lopen (niet relevant) en eindigt ze op zaterdag (wel relevant). Door de werking van de ATW eindigt deze hele korte termijn toch na het weekend op maandagen mag op dinsdag worden gegijzeld. Dat mag dan wel al in de nacht: 593 Rv

Termijnen van tenminste drie dagen

Artikel 2 van de ATW luidt aldus:

'Een in de wet gestelde termijn van tenminste drie dagen wordt, zo nodig, zoveel verlengd, dat daarin tenminste twee dagen voorkomen die niet een zaterdag, zondag of algemeen erkende feestdag zijn'.

Dit is een bepaling die in de praktijk van bijzonder belang is bij korte betekeningstermijnen. Een termijn die al dan niet verlengd is op grond van artikel 1 lid 1 moet dan (nog verder) worden verlengd.

Vooraf bij toepassing van de art. 443 lid 1 en 505 lid 1 Rv is de bepaling cruciaal. Een beslag op roerende zaken dat op een donderdag is gelegd moet binnen 3 dagen worden betekend. De dag van het beslag zelf telt niet mee: dat wil zeggen dat de eerste dag voor de betekening vrijdag is, de tweede zaterdag en de derde en laatste dag zondag. Onder art. 1 lid 1 wordt de termijn verlengd naar maandag. Is artikel 2 nu relevant, het is immers een termijn van 3 dagen: het is relevant maar verlengt de termijn niet. In de termijn om het beslag te betekenen zitten immers 2 dagen die niet een zaterdag, zon- of algemeen erkende feestdag zijn, namelijk de vrijdag na het beslag en de maandag.

Wordt het beslag evenwel op vrijdag gelegd dan eindigt de betekentermijn op maandag (derde en laatste dag na beslag). Nu zitten in die termijn evenwel geen twee "vrije dagen" zodat de termijn wordt verlengd tot en met dinsdag.

In de praktijk bestaat regelmatig de neiging bij termijnen van drie dagen of langer niet de juiste volgorde van de ATW toe te passen: eerst de termijn met artikel 1 berekenen en dan pas voor zoveel nodig artikel 2 toepassen.

Blijkens artikel 5 is deze bepaling (bedoeld wordt art. 2 ATW, bew) van overeenkomstige toepassing op in een algemene maatregel van bestuur gestelde termijn, tenzij bij algemene maatregel iets anders is bepaald. Allereerst zij vastgesteld, dat deze bepaling geldt voor zowel gewone als voor terugrekeningtermijnen van drie, vier of vijf dagen. 'Hoewel dit artikel - aldus de MvT - 'niet de maximale duur aangeeft van de termijnen waarop het betrekking heeft, vloeit uit de feitelijke constellatie voort, dat het praktisch alleen van belang is voor de termijnen van minder dan zes dagen. Daarbij zal het op termijnen van vijf dagen slechts in een klein aantal gevallen toepassing vinden. Vereist is immers daartoe, dat er in zulk een termijn ten minste vier dagen voorkomen, die een zaterdag, zondag of algemeen erkende feestdag zijn. Die situatie kan zich praktisch alleen voordoen rondom Kerstmis, indien de kerstdagen aan een weekeinde voorafgaan of aansluiten, dan wel door slechts één dag daarvan zijn gescheiden. Op termijnen van vier dagen zal het artikel aanzienlijk frequenter toepassing vinden, met name bij termijnen rondom de feestdagen. Voor termijnen van drie dagen is het artikel van grote betekenis, omdat het reeds tot verlenging leidt van alle zodanige termijnen, waarin een weekeinde voorkomt. Door geen volledige compensatie voor te stellen voor niet normale werkdagen, die in de termijn vallen, heeft de ondergetekende gepoogd tot een zo juist mogelijke afweging te geraken van de belangen, die tot het voorschrijven van een korte termijn hebben geleid'.

Feestdagen

Volgens art. 3 van de algemene termijnenwet zijn algemeen erkende feestdagen in de zin van deze wet: de nieuwjaarsdag, de christelijke tweede paas en pinksterdag, de beide kerstdagen, de Hemelvaartsdag, de dag waarop de verjaardag van de Koning wordt gevierd en de vijfde mei⁵. Voor de toepassing van deze wet wordt de goede vrijdag met de genoemde dagen gelijkgesteld. Deze laatste bepaling is door een warm pleidooi van Funke in de wet gekomen.

Het derde lid van artikel 3 luidt:

'Wij kunnen bepaalde dagen voor de toepassing van deze wet met de in het eerste lid genoemde gelijkstellen. Ons besluit wordt in de Nederlandse Staatscourant openbaar gemaakt'.

Deze laatste bepaling is in de wet opgenomen om de mogelijkheid te openen, dat incidenteel een dag voor het rechtsverkeer met een algemeen erkende feestdag wordt gelijkgesteld.

In de praktijk wordt de vrijdag na hemelvaart altijd als gelijkgestelde dag aangemerkt.

Termijnen waarvoor de algemene termijnenwet niet geldt

De wet geldt krachtens art. 4 niet voor termijnen:

- a. omschreven in uren, in meer dan 90 dagen, in meer dan twaalf weken, in meer dan drie maanden, of in één of meer jaren;*
- b. betreffende de bekendmaking, inwerkingtreding, of buitenwerkingtreding van wettelijke voorschriften;*
- c. van vrijheidsbeneming.*

De onder a. genoemde uitzondering vraagt wel om enige verklaring. Zij gaat volgens de MvT voor wat termijnen, omschreven in uren, uit van de veronderstelling, dat de wetgever door een termijn in uren te omschrijven, het

⁵ De vijfde mei stond niet in het oorspronkelijke ontwerp en in het oorspronkelijke ontwerp was (uiteraard) sprake van “des konings”

strikte karakter daarvan heeft willen onderstrepen. Voor de termijnen van meer dan drie maanden of het equivalent daarvan in weken of dagen werden geen bijzondere voorzieningen nodig geacht.

De wet is bijzonder sterk gebleken: sinds 1965 is enkel de vijfde mei als vaste vrije dag toegevoegd, de verjaardag des konings veranderd in de dag waarop de verjaardag van de koning wordt gevierd en is bij de herziening van de band met de voormalige Antillen art. 5a toegevoegd waardoor de ATW nu ook geldt voor Bonaire, St. Eustachius en Saba. Verder is in 1999 een minieme misslag hersteld.

De wet geldt uiteraard ook niet voor termijnen die door een rechter worden vastgesteld zoals bevelen door een dwangsom versterkt of de termijn ex art. 700 lid 3 Rv. Die laatste termijn valt wel weer onder art. 64 Rv en de daarin opgenomen verlengingsregel die ten dele gelijk loopt met de ATW, behalve dan voor wat betreft de zaterdag en dat is naar goed ook omdat anders op zaterdag geen exploten zouden mogen worden gedaan.

De ATW is een kleine wet maar met een zeer vergaande werking, blijft er alert op. Het eerder aangehaalde arrest uit 2017 geeft een zeer prettige handleiding bij het gebruik van veel voorkomende termijnen, doe daar uw voordeel mee

J. Nijenhuis
Gerechtsdeurwaarder

Hoge Raad 1 september 2017 HR:2017:2225

Aanvang, lengte en einde van rechtsmiddeltermijnen (art. 339 lid 1, 358 lid 2, 402 lid 1 en 426 lid 1 Rv).

Hoge Raad 21 mei 2021 HR:2021:747

Arbeidsrecht. Procesrecht. Is verzoek tot nietigverklaring van ontslag op staande voet tijdig ingediend? Beroep op termijn van art. 7:686a lid 4, onder a, BW. Taak rechter om vast te stellen wanneer wettelijke termijn afloopt. Algemene slotbepaling boek 7a BW

Gerechtshof 's-Hertogenbosch 13 februari 2018 GHSHE:2018:610

Dagvaarding hoger beroep 1 dag te laat betekend. Appellant niet-ontvankelijk. Geen apparaatsfout. Ziekte appellant spijtig maar dat redt de zaak niet.

Gerechtshof den Bosch 13 maart 2018 GHSHE:2018:1112

Niet-ontvankelijk omdat dagvaarding te laat is betekend. ATW fout.

In de onderhavige zaak dateert het vonnis waarvan beroep van maandag 2 oktober 2017. De termijn van vier weken begint derhalve op 3 oktober 2017 (als eerste dag) en eindigt aan het eind van de dag op maandag 30 oktober 2017 (als achtentwintigste dag). Aangezien de appeldagvaarding is uitgebracht op dinsdag 31 oktober 2017, is de appeldagvaarding te laat uitgebracht en is het hoger beroep niet-ontvankelijk (HR 1 september 2017, ECLI:NL:HR:2017:2225). Het hof is van oordeel dat [appellante] het voormeld arrest van de Hoge Raad van 1 september 2017 onjuist uitlegt.

Naar het oordeel van het hof zijn in de onderhavige zaak geen feiten of omstandigheden gesteld of gebleken die rechtvaardigen dat een uitzondering wordt gemaakt op de strikt te handhaven appeltermijn van artikel 339 lid 2 Rv.

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem 6 november 2018 GHARL:2018:9712

Conservatoir beslag op onroerende zaak in eerste aanleg opgeheven, vernietiging van opheffingsvonnis in hoger beroep. Overdracht van de onroerende zaak na opheffing conservatoir beslag maar voor vernietiging van het vonnis: eerbiediging van gewijzigde rechtstoestand met betrekking tot de onroerende zaak waardoor beslag niet herleeft. Appellant heeft belang bij hoger beroep vanwege proceskostenveroordeling in eerste aanleg. Het Hof trekt hier een zeer ernstige technische schuiver van de voorzieningenrechter recht maar het maakt voor appellant niets uit omdat de zaak op materiele gronden sneuvelt.

(..)

3.1. In deze kort geding zaak is tussen partijen in geschil of het conservatoir beslag dat op donderdag 4 mei 2017 door appellante op de onroerende zaak van geïntimeerde is gelegd, op formeel wettelijk houdbare gronden is gelegd. Het beslag is op vrijdag 5 mei 2017 ingeschreven in het kadaster. Een afschrift van het beslagexploot is op dinsdag 9 mei 2017 aan geïntimeerde betekend. Geïntimeerde heeft in eerste aanleg in kort geding opheffing van het beslag gevorderd. Hij heeft daartoe onder meer gesteld dat aan het beslag formele gebreken kleven, omdat (onder meer) de betekening van het beslagexploot op 9 mei 2017 te laat is

geweest. Appellante heeft in eerste aanleg in kort geding in reconventie gevorderd dat geïntimeerde bedragen zou betalen en in depot bij een notaris zou storten ter zake van haar vordering op geïntimeerde. Bij vonnis van 17 juli 2017 heeft de voorzieningenrechter geoordeeld dat het beslagexploot te laat aan geïntimeerde is betekend en is het beslag opgeheven wegens nietigheid ex artikel 505 lid 1 Rv. In reconventie is appellante niet-ontvankelijk verklaard, omdat een vordering in reconventie alleen kan worden gedaan door een partij die bij advocaat is verschenen hetgeen niet het geval was.

3.2. Appellante is met twee grieven opgekomen tegen het vonnis in kort geding en de daaraan ten grondslag liggende overwegingen. Geïntimeerde heeft in incidenteel hoger beroep gevorderd dat het appellante wordt verboden om opnieuw conservatoir beslag te doen leggen voor de door haar jegens geïntimeerde in de bodemprocedure bij de rechtbank Gelderland ingestelde of, na wijziging van eis, nog in te stellen vorderingen op straffe van verbeurte van een dwangsom.

In principaal hoger beroep

3.3. Kort weergegeven vordert appellante een verklaring voor recht dat het beslag ten onrechte is opgeheven, dan wel veroordeling van geïntimeerde tot het alsnog afgeven van een bankgarantie of tot storting van bedragen in depot tot in de bodemprocedure is beslist op de vorderingen van appellante. Daargelaten het antwoord op de vraag of appellante nog een spoedeisend belang heeft bij de gevraagde voorziening, oordeelt het hof als volgt.

3.4. De betekening van het beslagexploot is tijdig geschied, gelet op het bepaalde in artikel 2 van de Algemene Termijnenwet en artikel 505 lid 1 Rv. De inschrijving van het beslagexploot in het kadaster vond plaats op vrijdag 5 mei 2017 (een algemeen erkende feestdag) en werd gevolgd door een zaterdag en een zondag. De betekening van het beslagexploot aan geïntimeerde op dinsdag 9 mei 2017 is dus met inachtneming van de twee vrije dagen (artikel 505 lid 1 Rv) geschied. Grief 1 slaagt, maar dit leidt niet tot vernietiging van het vonnis gelet op hetgeen het hof hierna overweegt.

3.5. Het vonnis waarin de voorzieningenrechter het conservatoir beslag van appellante heeft opgeheven, is uitvoerbaar bij voorraad verklaard waardoor geïntimeerde (per datum uitspraak van de voorzieningenrechter) bevoegd was om de onroerende zaak zonder beslagen te vervreemden. Geïntimeerde heeft van die bevoegdheid gebruik gemaakt door de onroerende zaak op 20 juli 2017 te leveren aan een derde. Door die levering is een wijziging opgetreden in de rechtstoestand met betrekking tot de onroerende zaak. Dergelijke wijzigingen die zich hebben voorgedaan in de periode tussen de opheffing van het beslag en de (eventuele) vernietiging van het vonnis, dienen op grond van vaste jurisprudentie van de Hoge Raad te worden geëerbiedigd (zie onder meer HR 5 september 2008, ECLI:NL:HR:2008:BC9351 (Hubers/Forward)). Dit betekent dat, hoewel het beslag door de voorzieningenrechter ten onrechte is opgeheven vanwege formele gebreken, het beslag door de vernietiging van het vonnis van 17 juli 2017 niet zal en kan herleven, omdat de onroerende zaak inmiddels uit het vermogen van geïntimeerde is geraakt door de levering aan een derde.

3.6. Appellante heeft nog gesteld dat zij op 20 juli 2017 opnieuw toestemming heeft gekregen van de voorzieningenrechter om beslag te leggen op de onroerende zaak. Een mogelijk voor de tweede maal gelegd beslag kan evenwel niet tot vernietiging van het vonnis van 17 juli 2017 leiden omdat dat vonnis een andere beslaglegging betrof. Daarenboven geldt dat appellante geen stukken heeft overgelegd waaruit een en ander blijkt.

3.7. Anders dan geïntimeerde stelt, heeft appellante ondanks het voorgaande belang bij het door haar ingestelde hoger beroep met betrekking tot de proceskostenveroordeling in eerste aanleg. Naar vaste rechtspraak levert voor een partij die in eerste aanleg in de proceskosten is veroordeeld, deze veroordeling een voldoende belang op bij het instellen van hoger beroep tegen die uitspraak (HR 22 september 2006, ECLI:NL:HR:2006:AX9705). Dat geldt tevens indien de appelrechter in kort geding oordeelt dat spoedeisend belang ontbreekt bij de in hoger beroep te beoordelen vordering of dat een ordemaatregel anderszins niet

meer aan de orde is. De appelrechter dient ook in een dergelijk geval te beslissen over de in eerste aanleg uitgesproken proceskostenveroordeling. Daartoe moet hij onderzoeken of de vordering die in eerste aanleg ter beoordeling voorlag, terecht is toe- of afgewezen, met inachtneming van het in appel gevoerde debat en naar de toestand zoals die zich voordoet ten tijde van zijn beslissing in hoger beroep. (Zie HR 28 september 2018, ECLI:NL:HR:2018:1782).

3.8. Volgens appellante heeft zij met geïntimeerde afspraken gemaakt over het verbouwen van de woning die zij van de moeder van geïntimeerde huurde en was geïntimeerde aangesteld tot wettelijk vertegenwoordiger. Appellante stelt dat zij de woning heeft verbouwd voor een bedrag van in totaal ruim € 138.000,00.

Appellante heeft de woning moeten ontruimen. Appellante stelt dat zij op grond van onrechtmatig handelen van geïntimeerde schade heeft geleden omdat achteraf bleek dat hij geen toestemming had mogen verlenen voor de verbouwing. Het hof oordeelt hierover als volgt. In artikel 14 van de huurovereenkomst is tussen [mevrouw A] (de moeder van geïntimeerde) en appellante en haar echtgenoot bepaald dat verbouwingen alleen mogen plaatsvinden na schriftelijke goedkeuring van de verhuurder. Een dergelijke schriftelijke toestemming is gesteld noch gebleken. De mondelinge overeenkomst met geïntimeerde, dan wel toestemming waarop appellante zich beroept, wordt door geïntimeerde betwist. Hiertegenover heeft appellante haar stelling niet nader uitgewerkt of toegelicht. Van de gestelde mondelinge toestemming blijkt niet uit de door haar in eerste aanleg overgelegde stukken. Appellante heeft in haar verzoekschrift tot het leggen van conservatoir beslag van 2 mei 2017 gesteld dat geïntimeerde 'min of meer' toestemming heeft verleend tot het verbouwen van de woning; hieruit volgt naar het oordeel van het hof evenmin dat sprake is geweest van een duidelijke afspraak of toestemming, zoals appellante stelt. Het hof heeft daarnaast ambtshalve navraag gedaan bij de rechtbank Gelderland, zittingsplaats Arnhem, naar de bodemprocedure die tussen partijen aanhangig is met betrekking tot de vordering van appellante. Gebleken is dat de bodemprocedure nog niet is afgerond, waaruit kan worden afgeleid dat de vordering in kort geding van appellante ook in die zin niet zonder meer voor toewijzing gereed ligt; bovendien is daardoor niet gebleken van een uitspraak waarnaar het hof zich moet en kan richten (de zogenoemde afstemmingsregel). Het hof is, wat er ook zij van de overige door geïntimeerde in eerste aanleg genoemde formele gebreken, van oordeel dat summierlijk is gebleken van de ondeugdelijkheid van de vordering van appellante. Het beslag is daarom in eerste aanleg terecht opgeheven waardoor ook de proceskostenveroordeling in het bestreden vonnis in stand blijft.

3.9. De tweede grief van appellante, waarin zij klaagt dat door de voorzieningenrechter niet is bepaald dat zekerheid diende te worden gesteld door geïntimeerde tegenover de opheffing van het beslag, slaagt niet. Appellante heeft geen grief aangevoerd tegen de niet-ontvankelijk verklaring in reconventie door de voorzieningenrechter (waarbij het hof zich overigens aansluit) en in hoger beroep kan zij ingevolge art. 353 lid 1 Rv niet voor het eerst een eis in reconventie instellen, waardoor het hof niet toekomt aan beoordeling van deze vordering.

In incidenteel hoger beroep

3.10. De door geïntimeerde ingestelde vordering in incidenteel hoger beroep kan niet worden toegewezen. Daargelaten of geïntimeerde een spoedeisend belang heeft (daartoe heeft geïntimeerde niets gesteld), geldt dat, om deze vordering toe te wijzen, in verregaande mate zou moeten worden vooruitgelopen op de uitkomst in de nog aanhangige bodemprocedure. Dat vraagt om nadere informatie en bewijslevering door partijen waarvoor deze kortgedingprocedure geen ruimte biedt. Bovendien heeft een partij op grond van de wet in beginsel de bevoegdheid om verhaalsmogelijkheden voor (al dan niet vermeende) vorderingen veilig te stellen door middel van conservatoir beslag. Dat geïntimeerde gevrijwaard wil blijven van mogelijk hernieuwde beslagleggingen (met als gevolg mogelijk schade die niet verhaalbaar zal zijn op appellante) levert onvoldoende grondslag op om appellante deze bevoegdheid thans te ontzeggen.

(..)

ECLI:NL:HR:2017:2225

Instantie	Hoge Raad
Datum uitspraak	01-09-2017
Datum publicatie	01-09-2017
Zaaknummer	16/05870
Formele relaties	Conclusie: ECLI:NL:PHR:2017:419
Rechtsgebieden	Civiel recht
Bijzondere kenmerken	Cassatie
Inhoudsindicatie	Procesrecht. Aanvang, lengte en einde van rechtsmiddeltermijnen (art. 339 lid 1, 358 lid 2, 402 lid 1 en 426 lid 1 Rv).
Wetsverwijzingen	Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (geldt in geval van niet-digitaal procederen) Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (geldt in geval van niet-digitaal procederen) 339 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (geldt in geval van niet-digitaal procederen) 358 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (geldt in geval van niet-digitaal procederen) 402 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (geldt in geval van niet-digitaal procederen) 426
Vindplaatsen	Rechtspraak.nl NJB 2017/1706 RvdW 2017/916 RBP 2017/91 NJ 2017/337 JBPr 2017/64 met annotatie van mr. G.C.C. Lewin JIN 2017/163 met annotatie van P.B.J. van den Oord en K.M. de Groes TvPP 2017, afl. 6, p. 231 JERF Actueel 2017/289

Uitspraak

1 september 2017

Eerste Kamer

16/05870

TT/IF

Hoge Raad der Nederlanden

Beschikking

in de zaak van:

1. [eiser 1] , handelend onder de naam Postma bewindvoering en inkomens-beheer, in zijn hoedanigheid van bewindvoerder van [eiseres 2] ,
gevestigd te [vestigingsplaats] ,

2. [eiseres 2] ,
wonende te [woonplaats] ,
VERZOEKERS tot cassatie,
advocaat: mr. M. Ynzonides,

t e g e n

[verweerster] , in haar hoedanigheid van executeur testamentair van de nalatenschap van [betrokkene] ,
wonende te [woonplaats] ,
VERWEERSTER in cassatie,
niet verschenen.

Partijen zullen hierna ook worden aangeduid als [eiser] c.s. en [verweerster] .

1 Het geding in feitelijke instanties

Voor het verloop van het geding in feitelijke instanties verwijst de Hoge Raad naar de navolgende stukken:

- a. de beschikking in de zaak 4615532 EB VERZ 15-18545 van de kantonrechter te Amsterdam van 29 februari 2016;
- b. de beschikking in de zaak 200.192.089/01 van het gerechtshof Amsterdam van 6 september 2016. De beschikking van het hof is aan deze beschikking gehecht.

2 Het geding in cassatie

Tegen de beschikking van het hof hebben [eiser] c.s. beroep in cassatie ingesteld. Het cassatierekest is aan deze beschikking gehecht en maakt daarvan deel uit.

[verweerster] heeft geen verweerschrift ingediend.

De conclusie van de Advocaat-Generaal E.M. Wesseling-van Gent strekt tot vernietiging van de beschikking van het gerechtshof Amsterdam van 6 september 2016 en tot terugwijzing.

3 Beoordeling van het middel

3.1 In cassatie kan van het volgende worden uitgegaan.

- (i) [eiser] c.s. hebben de kantonrechter verzocht – kort samengevat – primair om over te gaan tot ontslag van [verweerster] als executeur van de nalatenschap van [betrokkene] (hierna: erflater)

en om een neutraal persoon aan te wijzen als vervanger, en subsidiair om een deskundige te benoemen als bedoeld in het testament van erflater.

(ii) Bij beschikking van 29 februari 2016 heeft de kantonrechter de verzoeken van [eiser] c.s. afgewezen.

(iii) [eiser] c.s. zijn op 31 mei 2016 in hoger beroep gegaan van de beschikking van de kantonrechter.

(iv) [verweerster] heeft zich in een aan het hof gericht faxbericht op het standpunt gesteld dat het hoger beroep te laat is ingesteld.

3.2 Na behandeling van de zaak ter terechtzitting, voor zover het de ontvankelijkheid van het hoger beroep betreft, heeft het hof [eiser] c.s. niet-ontvankelijk verklaard in het door hen ingestelde hoger beroep. Daartoe heeft het hof als volgt overwogen (rov. 3.1):

“Op grond van artikel 358, tweede lid van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) moet door de verzoeker het hoger beroep worden ingesteld binnen drie maanden, te rekenen van de dag van de uitspraak. Aangezien de bestreden beschikking op 29 februari 2016 is gegeven was de laatste dag van de termijn van beroep volgens deze bepaling 29 mei 2016, welke termijn ingevolge artikel 1 lid 1 van de Algemene Termijnenwet (ATW) is verlengd tot en met maandag 30 mei 2016. Het hoger beroep is echter pas ingesteld op 31 mei 2016 en dus te laat.

De verwijzing van [eiser] c.s. naar het bepaalde in art. 806 Rv en in art. 6:8 van de Algemene Wet bestuursrecht (AWB) leidt niet tot een ander oordeel, en evenmin dwingt HR 12 maart 2004, NJ 2004, 424 tot het volgen van het door [eiser] c.s. bepleite standpunt dat de beroepstermijn liep tot en met 31 mei 2016.”

3.3 Het middel klaagt dat het oordeel van het hof blijkt geeft van een onjuiste rechtsopvatting. Het hof heeft miskend dat de dag van de uitspraak – in dit geval

29 februari 2016 – niet meetelt voor de berekening van de termijn waarbinnen hoger beroep moet worden ingesteld. Als gevolg daarvan neemt de beroepstermijn in deze zaak een aanvang op 1 maart 2016. Drie maanden later is dan 1 juni 2016. Aangezien hoger beroep binnen drie maanden moet worden ingesteld, eindigt de appeltermijn op 31 mei 2016. Daarmee was het hoger beroep van [eiser] c.s. wel degelijk ontvankelijk, aldus de klacht.

3.4.1 Art. 358 lid 2 Rv bepaalt, voor zover hier van belang, dat hoger beroep moet worden ingesteld binnen drie maanden “te rekenen van de dag van de uitspraak”. Een daarmee overeenstemmende formulering wordt gebezigd in de art. 339 lid 1 Rv, 402 lid 1 Rv en 426 lid 1 Rv.

De hiervoor genoemde bepalingen zijn aldus te verstaan dat het rechtsmiddel moet worden aangewend binnen drie maanden na de dag waarop de uitspraak is gedaan (vgl. HR 19 december 1919, NJ 1920, p. 82, en HR 20 april 1934, NJ 1934, p. 1316). Dit betekent dat de termijn begint te lopen met ingang van de dag volgende op die waarop de uitspraak is gedaan (vgl. HR 20 mei 2011, ECLI:NL:HR:2011:BP6999, NJ 2012/624, rov. 3.5.4).

3.4.2 De opvatting van het middel komt erop neer dat indien de uitspraak is gedaan op de laatste dag van de maand, de hiervoor in 3.4.1 genoemde regels meebrengen dat de termijn voor het aanwenden van het rechtsmiddel eerst vanaf de eerste dag van de daaropvolgende maand begint te lopen en daarom pas verstrijkt op de laatste dag van de maand drie maanden later. Indien de uitspraak is gedaan (in een gewoon jaar) op 28 februari (of in een schrikkeljaar op 29 februari), 30 april of 30 september, zou de termijn daarom pas verstrijken op 31 mei, 31 juli, respectievelijk 31 december.

3.4.3 Deze opvatting kan niet worden aanvaard. Met de hiervoor in 3.4.1 vermelde regel dat het daar bedoelde rechtsmiddel moet worden aangewend binnen drie maanden na de dag waarop de uitspraak is gedaan, is slechts beoogd tot uitdrukking te brengen dat de dag van de uitspraak zelf niet meetelt, met als gevolg dat de driemaandentermijn pas afloopt aan het

einde van de daarmee overeenstemmende dag drie maanden later (en niet al is verstreken aan het begin van die dag).

De laatste dag van de hier bedoelde termijn is dan ook niet later gelegen dan drie maanden na de dag van de uitspraak zelf. Indien de uitspraak is gedaan (in een gewoon jaar) op 28 februari (of in een schrikkeljaar op 29 februari), 30 april of 30 september, verstrijkt de termijn dus aan het einde van 28 of 29 mei, 30 juli, respectievelijk 30 december, een en ander afgezien van de werking van de Algemene termijnenwet. Aldus staan voor het aanwenden van het rechtsmiddel steeds drie volle kalendermaanden ter beschikking.

3.4.4 De hiervoor in 3.4.3 vermelde regel stemt overeen met hetgeen in de praktijk algemeen tot richtsnoer wordt genomen en is voor de praktijk ook beter hanteerbaar dan die welke het middel verdedigt. Bij vorenstaande regel eindigt de termijn immers in beginsel steeds drie maanden later op (het einde van) de dag met hetzelfde nummer als de dag van de uitspraak. De enige uitzondering hierop is het geval dat de maand waarin de termijn afloopt, niet een dag met hetzelfde nummer kent omdat zij korter is, in welk geval de termijn eindigt op (het einde van) de laatste dag van die maand (vgl. HR 12 maart 2004, ECLI:NL:HR:2004:AO1315, NJ 2004/424).

3.5 De klacht faalt derhalve.

4 Beslissing

De Hoge Raad:

verwerpt het beroep;

veroordeelt [eiser] c.s. in de kosten van het geding in cassatie, tot op deze uitspraak aan de zijde van [verweerster] begroot op nihil.

Deze beschikking is gegeven door de vice-president C.A. Streefkerk als voorzitter en de raadsheren G. Snijders, M.V. Polak, C.E. du Perron en M.J. Kroeze, en in het openbaar uitgesproken door de raadsheer G. de Groot op 1 september 2017.